

תחילה להעריך את עצמנו, את חיינו ואת כוחנו, לבחון את האתגרים שמולנו ולמצוא תחום שאנחנו מתקשים בו, ולקבל על עצמנו להתגבר שם ולהקדים את רצון השם לפני רצוננו, וכך נביא להמלכת השם וגילוי כבודו בעולם.

כאשר נעריך נכון את כוחנו, נוכל לראות שיש בידינו לגרום שינוי עצום בעולם ולקרב את הגאולה במהרה בימינו אמן.

הכרת ערך השכינה בחיינו והציפיה לגאולה

מעלת ימי בין המצרים

משבעה עשר בתמוז עד ט' באב יש כ"א יום (כן איתא בירושלמי תענית פ"ד ה"ה, וכבר עמדו במפרשים דבאמת יש כ"ב יום), וכתב המהרש"א (בכורות ח, ב) שימים אלו מקבילים לכ"א יום שבין ראש השנה להושענא רבא, ששתי התקופות הן ימים מיוחדים ומסוגלים לעליה ברוחניות.

אמנם בעוד שעל הימים הנוראים נכתבו ספרים רבים המבארים כיצד לנצל אותם ומה הם דרכי העבודה בהם, על ימי בין המצרים נכתב מעט מאד, ואצל רבים מאתנו הם ימים שהיה עדיף אילו לא היו, עד שהלכות האבלות הנוהגות בהם הן לצער ועול מיותר עבורנו והיינו שמחים להיפטר מהן.

לכן ראוי שנתבונן כיצד לנצל ימים אלו לגדול על ידם ועל ידי זה נזכה להעריך ימים אלו ואף ליהנות מהם.

הקדמת תפילה לכל ענין בעבודת השם

כלל גדול בכל עניני רוחניות ועבודת השם, שתחילת כל דבר צריך לעורר את הרצון לכך ולהתפלל על זה, כי בלי זה לא נשיג את התכלית אף אם נעבוד קשה.

מסיבה זו קודם שמתחילים ללמוד תורה מתפללים על דעת, כי בלא זה לא נצליח, כמו שכתב היערות דבש (עי' ח"א דרוש א) שביום שלא התפלל על לימוד התורה נעשה

בין המצרים + הכרת ערך השכינה בחיינו והציפיה לגאולה _____ שמה

לימודו קרעים קרעים. וכן מתפללים בשמונה עשרה על תשובה ולא עושים מיד תשובה, כיון שבלי להקדים בקשה לא נשיג את הדבר.

עיקר התועלת לפי שיעור ההכרה בערך הדבר

אחת הסיבות היא משום שבלי שיש ביקוש לדבר, אף כשיהיה בהישג ידו לא יכיר ויעריך אותו, וממילא לא יזכה להפיק ממנו את התועלת הראויה. משל לאדם שעומד בסמוך למעין מים אבל אינו מכיר בו, כלום יהנה ממימיו?

מי שאינו מכיר בערך רבותיו, לא יקבל מהם חכמה. מי שאינו מעריך את אשתו ואינו מכיר כמה היא נותנת לו, באמת לא יזכה ליהנות מהמעלות שאשה מביאה לבית - שמחה, תורה וכל טוב. ואף מי שאינו מעריך את עצמו והכוחות הטמונים בו, לעולם לא יגיע למדרגות עליונות בעבודת ה'.

ואפילו מי שלומד תורה יומם ולילה אבל אינו מכיר בערך התורה, הרי היא אצלו רק סברות שכליות וחכמה אבל לא דבר שחשוב ונחוץ, ולא ידאג שהתורה תישאר אצלו. מי שעובד קשה על כספו מבין את ערכו, ולכן ידאג שלא להוציאו אלא על דברים חשובים. אבל ילד שמקבל כסף חנם, מבזבז אותו על שטויות כי אינו מבין ערכו של כסף.

חשיבות התפילה לגלות את הערכתנו לאותו הדבר

על ידי שמקדימים תפילה ובקשה לכל ענין בעבודת השם אנו מראים שהדבר חשוב ונחוץ לנו. כשיעור הביקוש לאותה מעלה נזכה בה, וכן להיפך, כשיעור שנגרע מהביקוש אליה יחסר לנו גם כן בהשגתה.

חומר התביעה על מי שאינו מתפלל

מי שבאפשרותו לקבל מתנה חשובה מאת הקב"ה ואינו מבקש עליה, הרי הוא מראה שהדבר אינו חשוב ונחוץ אצלו, ומה רבה התביעה עליו על זלזול זה. ועוד יותר מכך, שהרי היה בידו לבקש ולא ביקש ובזה גרם שלא ישיג יותר.

וכן כתוב במדרש שוחר טוב (פי"ז) שהסיבה שמתו אלפים במגפה בימי דוד, היה מפני שלא תבעו כלל ישראל את בית המקדש בימיו! ועל דרך זה כתב החפץ חיים שאפילו אם נתכפרו כל העוונות והגיע כבר זמן הגאולה, לא יבוא משיח אלא אם כן נדרוש אותו, ויש תביעה על עצם מה שלא דורשים אותו.

חובת הציפיה לגאולה

לכן כשמדברים על הגאולה ובנין בית המקדש, הדבר הראשון שמוטל עלינו הוא שנביע את רצוננו ונדרוש את זה. וכן אמרו בגמרא (שבת לא, א) שבשעה שמגיע האדם לפני בית דין של מעלה שואלים אותו "ציפית לישועה?" - האם ציפית ודרשת ופעלת כדי לזרז את ביאת המשיח? כלומר שזהו חלק חשוב מעבודתנו בחיים.

שורש הברכה בחיינו - השראת השכינה

אלא שקודם שאנו מבקשים על הגאולה, צריך להבין מדוע באמת כל כך חשוב שיהא לנו בית המקדש? למה נחוץ לנו כל כך שתהא השראת השכינה? הרי גם בגלות יש לנו תורה ומצוות?

ובאמת השכינה היא מציאות הנמצאת איתנו תמיד, שהרי אף בגלות קיימת אצל כלל ישראל השראת השכינה בהסתר. השראת השכינה היא מקור כל הטוב. כל הצלחה וברכה שיש לנו בחיים הן בגלל שיש שכינה בתוכנו. פרנסה, שלום בית, ילדים, נחת וכל טוב הן תוצאה ישירה של שיעור השראת השכינה שיש לנו בחיים. ולהיפך, מקור כל הבעיות שיש לנו בחיים הן משום שחסרה לנו שכינה בחיינו. דברים המביאים את השכינה גורמים ברכה, ומה שגורם לשכינה להתרחק ממנו מביא קללה וצרה.

אדם שהמקדש חשוב אצלו ונחוץ לו והוא דורש אותו תמיד, יכול לחיות בדרגת בית המקדש גם בעת חורבן הבית. הסיבה שאצלנו אין הדבר כן, זהו בגלל שאיננו מעריכים אותו ולא דורשים אותו.

אם כן עבודת ימי בין המצרים היא שנכיר בחסרון השראת השכינה בחיינו על ידי שנבין שכל הרע שבעולם הוא תוצאה מחסרון זה, ועל ידי יתחזק בלבנו הביקוש שהקב"ה יחזיר שכינתו אלינו, והביקוש עצמו יגרום שהקב"ה יתקרב אלינו ותהיה לנו סיבה לישועה וגאולה וקרובה.

